

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

Кафедра кримінального права і криміналістики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан юридичного факультету

_____

проф. Пацурківський П. С.

_____ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КРИМІНОЛОГІЯ»

Підготовки: БАКАЛАВРА.

Галузі знань: 08 «Право».

Напрямок підготовки: 081 «Право».

Факультет: Юридичний.

Чернівці
2016 рік

Робоча програма дисципліни «Кримінологія» для студентів за напрямом підготовки 081 «Право», 26 серпня 2016 року, складена на основі навчальної (типової) програми самостійного вибору. Протокол від 26 серпня 2016 року, № 1.

Розробник:

- *доктор юридичних наук, доцент* **Нежурбіда Сергій Ігорович.**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри кримінального права і криміналістики Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича. Протокол №1 від 26 серпня 2016 року.

Завідувач кафедри
кримінального права і криміналістики

доц. Г.П. Жаровська

26 серпня 2016 року

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича за напрямом підготовки 081 «Право». Протокол від 28 серпня 2016 року, № 1.

Голова
науково-методичної комісії
28 серпня 2016 року

доц. С.В. Савчук

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 4,5	Галузь знань 08 «Право»	Дисципліна самостійного вибору ВНЗ	
Модулів 2	Напрямок підготовки 081 «Право»	Рік підготовки:	
Змістових модулів 2		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання:		Семестр	
Загальна кількість годин 162		7-й	7-й
Тижневих годин для денної форми навчання: Аудиторних Всього: 4 год./тиждень Самостійна робота студента Всього: 1,5 год./тиждень	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «Бакалавр»	Лекції	
		30 год.	12 год.
		Семінарські заняття	
		30 год.	2 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		102 год.	148 год.
Індивідуальні завдання: 0 год.			
Вид контролю: екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – **1/7**

для заочної форми навчання – **1/10**

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс «Кримінологія» є одним з нормативних курсів, які викладаються у юридичних вузах та на юридичних факультетах вищих навчальних закладів. Даний нормативний курс є семестровим. Його викладання заплановане на сьомий семестр для студентів IV курсу як денної, так і заочної форм навчання. Вивчення нормативного курсу «Кримінологія» пов'язане із необхідністю підготовки висококваліфікованих спеціалістів та являє собою невід'ємну, обов'язкову частину процесу навчання.

Мета курсу полягає у наданні студентам знань про злочинність, причини та процес протидії їй. У зв'язку з цим необхідним є виконання завдань курсу, які полягають у наданні студентам знань про: 1) науку кримінологію; 2) феноменологію злочину; 3) етіологію злочину; 4) психологію злочинця; 5) соціологію злочину; 6) кримінологічний прогноз; 7) реакцію на злочин. Отримані знання повинні допомогти студенту розуміти: 1) основні завдання кримінології; 2) природу злочинності в світі та Україні, та її наслідків; 3) сутність процесу дослідження злочинності, її прогнозування та протидії їй в Україні. Також студент повинен вміти, використовуючи отримані знання: 1) оцінювати масштаби злочинності в Україні та світі; 2) виявляти причини та умови злочинності в Україні; 3) самостійно робити кримінологічні прогнози; 4) пропонувати ефективні заходи з протидії злочинності.

Після вивчення даного курсу студенти повинні бути здатними продовжити процес вивчення та науково-дослідної роботи проблем кримінології.

Основні форми контролю, який полягає в оцінці засвоєння навчального матеріалу:

- усне опитування;
- екзамен.

СІТКА ГОДИН І ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

НЕ	Назва теми	Денна ФН		Заочна ФН	
		К-ть ЛГ	К-ть СГ	К-ть ЛГ	К-ть СГ
	Модуль 1.				
1.1.	ВСТУП ДО КРИМІНОЛОГІЇ	10	6	1	0,5
1.2.	ФЕНОМЕНОЛОГІЯ ЗЛОЧИНУ	2	2	2	-
1.3.	ЕТІОЛОГІЯ ЗЛОЧИНУ	6	6	2	0,5
	Модуль 2.				
2.1.	ПСИХОЛОГІЯ ЗЛОЧИНЦЯ	2	2	2	-
2.2.	СОЦІОЛОГІЯ ЗЛОЧИНУ	6	6	2	0,5
2.3.	КРИМІНОЛОГІЧНИЙ ПРОГНОЗ	2	4	2	-
2.4.	РЕАКЦІЯ НА ЗЛОЧИН	2	4	1	0,5
	Всього	30	30	12	2

КОМПЕТЕНЦІЯ 3 НАВЧАЛЬНИХ ЕЛЕМЕНТІВ

№ НЕ	Назва навчального елемента	Компетенції		
		знати	розуміти	вміти
1.1.	Вступ до кримінології	Історію кримінології. Методи кримінології. Предмет і функції кримінології. Місце кримінології в системі наук. Відносно самостійні розділи кримінології. Систему кримінології. Поняття і завдання порівняльної кримінології.	Сутність кримінологічних досліджень на різних етапах розвитку кримінології. Сутність методів кримінології, предмета і функцій кримінології.	Аналізувати кримінологічну проблему з застосуванням історичного методу. Обирати найдоцільніший метод при аналізі кримінологічної проблеми.
1.2.	Феноменологія злочину	Погляди філософів на феномен злочину/злочинності. Погляди соціологів на феномен злочинності. Погляди кримінологів на феномен злочину/злочинності. Положення теорії суб'єктивної цінності злочину.	Багатогранність поглядів на феномен злочину. Необхідність багатопозиційності аналізу феномену злочину.	Аналітично та критично мислити. Сформувати власне бачення на злочин як феномен.
1.3	Етіологія злочину	Сутність причинності злочинності як центральної проблеми кримінології. Сутність підходів у пізнанні етіології злочину. Сутність напрямів теорій етіології злочину. Сутність положень теорії злочинної установки.	Закони причинності злочину. Необхідність встановлення причини і умов злочину.	Аналітично мислити. Визначити причину злочину, його умови.
2.1.	Психологія злочинця	Поняття особистості злочинця. Риси особистості злочинця. Сутність класифікації і типології злочинців. Процес формування особистості злочинця. Механізм злочинного поведінкового акту.	Структуру особистості злочинця. Умовність класифікації і типології злочинців. Можливості впливу на процес формування особистості злочинця.	Аналітично мислити. Складати психологічний портрет злочинця. Пропонувати ефективні заходи, що перешкоджають процесу формування особистості злочинця.
2.2.	Соціологія злочину	Поняття злочинності та її форм. Латентність як властивість злочинності. Сутність інформації про	Багатоманітність форм злочинності та важливість виявлення її найнебезпечніших форм. Необхідність	Аналітично мислити. Надавати характеристику стану злочинності та її формам в Україні й світі.

		злочин. Показники злочинності. Стан злочинності в Україні. Стан злочинності в світі.	при цьому враховувати таку її властивість як латентність. Необхідність системного аналізу усієї можливої інформації про злочин.	
2.3.	Кримінологічний прогноз	Поняття кримінологічного прогнозу та його форм. Прогнозування злочинності та його методи. Прогнозування індивідуальної поведінки та його методи. Прогнозування суспільно-небезпечної поведінки і криміналізація діянь.	Важливість точного складання кримінологічного прогнозу. Необхідність його складання.	Аналітично мислити. Складати кримінологічні прогнози.
2.4.	Реакція на злочин	Поняття реакції на злочин. Форми реакції на злочин. Суб'єктів реакції на злочин.	Необхідність самої реакції на злочин. Форми реакції на злочин.	Аналітично мислити. Пропонувати ефективні заходи протидії злочинам.

ЗМІСТОВНО-ДІЯЛЬНІСНА СТРУКТУРА МОДУЛІВ

№ НЕ	Назва модуля (М) або навчального елемента (НЕ)	Зміст навчального елемента	Вид занять		Види діяльності та поточного контролю	Кількість годин за вид роботи	Індивідуальні навчально-дослідницькі завдання (ІНДЗ) (за вибором)	Кількість годин за ІНДЗ	Кількість годин за НЕ
			Л	С					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Модуль 1.									
НЕ 1.1.	Вступ до кримінології	Історія кримінології. Методи кримінології. Предмет і функції кримінології. Кримінологія в системі наук. Відносно самостійні розділи кримінології. Система кримінології. Порівняльна кримінологія.	10	6	усне опитування	12			12
НЕ 1.2.	Феноменологія злочину	Погляди філософів на феномен злочину/злочинності. Погляди соціологів на феномен злочинності. Погляди кримінологів на феномен злочину/злочинності. Теорія суб'єктивної цінності злочину.	2	2	усне опитування	6			6
НЕ 1.3.	Етіологія злочину	Причинність злочинності як центральна проблема кримінології. Підходи у пізнанні етіології злочину. Напрями теорій етіології злочину. Теорія злочинної установки.	6	6	усне опитування	12			12
Всього за модулем 1			18	14		30			30
Модуль 2.									
НЕ 2.1.	Психологія злочинця	Поняття особистості злочинця. Риси особистості злочинця. Класифікація і типологія злочинців. Формування особистості злочинця. Механізм злочинного поведінкового акту: психологічний аспект.	2	2	усне опитування	4			4
НЕ 2.2.	Соціологія злочину	Злочинність та її форми. Латентність злочинності. Інформація про злочин. Вимірювання злочинності. Злочинність в	6	6	усне опитування	14			14

		Україні. Злочинність в світі.						
HE 2.3	Кримінологічний прогноз	Поняття кримінологічного прогнозу та його форм. Прогнозування злочинності та його методи. Прогнозування індивідуальної поведінки та його методи. Прогнозування суспільно-небезпечної поведінки і криміналізація діянь.	2	4	усне опитування	6		6
HE 2.4.	Реакція на злочин	Поняття реакції на злочин. Форми реакції на злочин. Суб'єкти реакції на злочин.	2	4	усне опитування	6		6
Всього за модулем 2			12	16		30		30
Всього за модулем 1-2			30	30		60		60
Модуль контрольний підсумковий (екзамен)								40
Всього балів								100

ПЛАН ЛЕКЦІЙ

Модуль 1.

НЕ 1.1. ВСТУП ДО КРИМІНОЛОГІЇ

1. Історія кримінології.
2. Методи кримінології.
3. Предмет і функції кримінології.
4. Кримінологія в системі наук.
5. Відносно самостійні розділи кримінології.
6. Система кримінології.
7. Порівняльна кримінологія.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: У 3 кн. Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. – К.: Ін Юре, 2007. – 424 с. – С. 12-88.
2. Криминология. Учебник для юридических вузов. Под общей редакцией доктора юридических наук, профессора А.И. Долговой. – М.: ИНФРА-М-НОРМА, 1997. – 784. – С. 3-35.
3. Криминология: Учебник / Под ред. В.Н. Кудрявцева и В.Е. Эминова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Юристъ, 2002. – 686 с. – С. 9-75.
4. Лунеев В.В. Курс мировой и российской криминологии: учебник. В 2 т. Т. 1. Общая часть / В.В. Лунеев. – М.: Юрайт, 2011. – 1003 с. – С. 19-37, 45-70, 75-81.
5. Нежурбіда С.І. Порівняльна кримінологія: галузь/напрямок кримінології чи самостійна наука? // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Вип. 533: Правознавство. – Чернівці: Чернівецький національний університет, 2010. – 124. – С. 95-99.
6. Шнайдер Г.Й. Криминология: Пер. с нем. / Под общ. ред. и с предисл. Л.О. Иванова. – М.: «Прогресс»-«Универс», 1994. – 504 с. – С. 65-86, 96-101.
7. Нежурбіда С.І. Етіологія злочину: теорії, аналіз, результат. – Чернівці: Друк-Арт, 2013. – С. 10-60.

НЕ 1.2. ФЕНОМЕНОЛОГІЯ ЗЛОЧИНУ

1. Погляди філософів на феномен злочину/злочинності.
  2. Погляди соціологів на феномен злочинності.
  3. Погляди кримінологів на феномен злочину/злочинності.
  4. Теорія суб'єктивної цінності злочину.
1. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: У 3 кн. Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. – К.: Ін Юре, 2007. – 424 с. – С. 122-140.
  2. Нежурбіда С. Етіологія злочину: Теорії, аналіз, результат: монографія / Сергій Нежурбіда. – Чернівці : Друк Арт, 2013. – 432 с. – С. 65-122, 378-388.
  3. Нежурбіда С.І. «Етичний ірраціоналізм» як причина злочину: погляди античних філософів 500-300 рр. до н.е. // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наук. праць. Вип. 628: Правознавство. - Чернівці: ЧНУ, 2012. – 140 с. – С. 130-135.

4. Нежурбіда С.І. Злочинність в зарубіжних країнах як об'єкт порівняльної кримінології // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Вип. 522: Правознавство. – Чернівці: Чернівецький національний університет, 2009. – 124 с. – С. 93-97.
5. Скулиш Є.Д., Нежурбіда С.І. Щодо визначення поняття злочину // Боротьба з організованою злочинністю (теорія і практика). – 2014. - № 1(32). – С. 103-107.

НЕ 1.3. ЕТІОЛОГІЯ ЗЛОЧИНУ

1. Причинність злочинності як центральна проблема кримінології.
2. Підходи у пізнанні етіології злочину.
3. Напрями теорій етіології злочину.
4. Теорія злочинної установки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: У 3 кн. Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. – К.: Ін Юре, 2007. – 424 с. - С. 183-232.
2. Криминалогия. Учебник для юридических вузов. Под общей редакцией доктора юридических наук, профессора А.И. Долговой. – М.: ИНФРА·М-НОРМА, 1997. – 784. - С. 179-216.
3. Криминалогия: Учебник / Под ред. В.Н. Кудрявцева и В.Е. Эминова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Юристъ, 2002. – 686 с. – С. 177-199.
4. Лунеев В.В. Курс мировой и российской криминологии: учебник. В 2 т. Т. 1. Общая часть / В.В. Лунеев. – М.: Юрайт, 2011. – 1003 с. – С. 459-594.
5. Шнайдер Г.Й. Криминология: Пер. с нем. / Под общ. ред. и с предисл. Л.О. Иванова. – М.: «Прогресс»-«Универс», 1994. – 504 с. – С. 233-344.
6. Нежурбіда С.І. Етіологія злочину: теорії, аналіз, результат. – Чернівці: Друк-Арт, 2013. – С. 400-419.

Модуль 2.

НЕ 2.1. ПСИХОЛОГІЯ ЗЛОЧИНЦЯ

1. Поняття особистості злочинця.
2. Риси особистості злочинця.
3. Класифікація і типологія злочинців.
4. Формування особистості злочинця
5. Механізм злочинного поведінкового акту: психологічний аспект.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: У 3 кн. Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. – К.: Ін Юре, 2007. – 424 с. - С. 233-276.
2. Криминалогия. Учебник для юридических вузов. Под общей редакцией доктора юридических наук, профессора А.И. Долговой. – М.: ИНФРА·М-НОРМА, 1997. – 784. - С. 274-306.

3. Криминология: Учебник / Под ред. В.Н. Кудрявцева и В.Е. Эминова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Юристъ, 2002. – 686 с. – С. 128-148.
4. Лунеев В.В. Курс мировой и российской криминологии: учебник. В 2 т. Т. 1. Общая часть / В.В. Лунеев. – М.: Юрайт, 2011. – 1003 с. – С. 595-662.
5. Нежурбіда С.І. Етіологія злочину: теорії, аналіз, результат. – Чернівці: Друк-Арт, 2013. – С. 388-419.

НЕ 2.2. СОЦІОЛОГІЯ ЗЛОЧИНУ

1. Злочинність та її форми.
2. Латентність злочинності.
3. Інформація про злочин.
4. Вимірювання злочинності.
5. Злочинність в Україні.
6. Злочинність в світі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закалюк А.П. Курс сучасної української криминології: теорія і практика: У 3 кн. Кн. 1: Теоретичні засади та історія української криминологічної науки. – К.: Ін Юре, 2007. – 424 с. - С. 122-181.
2. Закалюк А.П. Курс сучасної української криминології: теорія і практика: У 3 кн. Кн. 2: Криминологічна характеристика та запобігання вчиненню окремих видів злочинів. – К.: Ін Юре, 2007. – 712 с. - С. 97-117, 137-170, 269-376, 424-451, 467-495, 516-583, 655-692.
3. Криминология. Учебник для юридических вузов. Под общей редакцией доктора юридических наук, професора А.И. Долговой. – М.: ИНФРА-М-НОРМА, 1997. – 784. - С. 71-141, 439-447, 463-469, 482-493, 515-522, 596-607, 685-687, 726-739.
4. Криминология: Учебник / Под ред. В.Н. Кудрявцева и В.Е. Эминова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Юристъ, 2002. – 686 с. – С. 76-127, 305-309, 343-347, 381-397, 413-415, 466-468, 481-488, .
5. Лунеев В.В. Курс мировой и российской криминологии: учебник. В 2 т. Т. 1. Общая часть / В.В. Лунеев. – М.: Юрайт, 2011. – 1003 с. – С. 297-354, 382-386.
6. Нежурбіда С.І. Глобальна картина умисних вбивств: погляд крізь призму розвитку людського потенціалу // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наук. праць. Вип. 578: Правознавство. - Чернівці: ЧНУ, 2011. – 124 с. – С. 93-99.
7. Статистика Верховного Суду України 2002-2015.
8. Статистика МВС України 2005-2011.
9. Шнайдер Г.Й. Криминология: Пер. с нем. / Под общ. ред. и с предисл. Л.О. Иванова. – М.: «Прогресс»-«Универс», 1994. – 504 с. – С. 102-111, 124-146, 201-205.
10. Nezhurbida S. [2007]. *Criminal victimization in Ukraine: analysis of statistical data*. Rivista di Criminologia, Vittimologia e Sicurezza, I (3): 53-65.
11. UN Crime and Criminal Justice Statistics
12. UN Global Studies on Homicide
13. UN International Statistics on Crime and Justice
14. UN Global Illicit Drug Trends
15. UN Global Reports on Trafficking in persons
16. UN World Drug Reports
17. UN Reports on World Crime Trends
18. World Prison Population Lists

НЕ 2.3. КРИМІНОЛОГІЧНИЙ ПРОГНОЗ

1. Поняття кримінологічного прогнозу та його форм.
2. Прогнозування злочинності та його методи.
3. Прогнозування індивідуальної поведінки та його методи.
4. Прогнозування суспільно-небезпечної поведінки і криміналізація діянь.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: У 3 кн. Кн. 3: Практична кримінологія. – К.: Ін Юре, 2008. – 320 с. - С. 144-188.
2. Криминология. Учебник для юридических вузов. Под общей редакцией доктора юридических наук, профессора А.И. Долговой. – М.: ИНФРА·М-НОРМА, 1997. – 784. - С. 388-391.
3. Криминология: Учебник / Под ред. В.Н. Кудрявцева и В.Е. Эминова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Юристъ, 2002. – 686 с. – С. 249-277.
4. Лунеев В.В. Курс мировой и российской криминологии: ученик. В 2 т. Т. 1. Общая часть / В.В. Лунеев. – М.: Юрайт, 2011. – 1003 с. – С. 799-841.
5. Нежурбіда С.І. Щодо питання про предмет кримінологічного прогнозування // Актуальні проблеми політики. Збірник наукових праць / Голов. ред. С.В.Ківалов; відп. за вип. В.М.Др'юмін. – Одеса: Фенікс, 2004. – Вип. 20. – 382 с. – С. 251-255.
6. Шнайдер Г.Й. Криминология: Пер. с нем. / Под общ. ред. и с предисл. Л.О. Иванова. – М.: «Прогресс»-«Универс», 1994. – 504 с. – С. 186-201.

НЕ 2.4. РЕАКЦІЯ НА ЗЛОЧИН

1. Поняття реакції на злочин.
2. Форми реакції на злочин.
3. Суб'єкти реакції на злочин.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: У 3 кн. Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. – К.: Ін Юре, 2007. – 424 с. - С. 318-364.
2. Криминология. Учебник для юридических вузов. Под общей редакцией доктора юридических наук, профессора А.И. Долговой. – М.: ИНФРА·М-НОРМА, 1997. – 784. - С. 317-396.
3. Криминология: Учебник / Под ред. В.Н. Кудрявцева и В.Е. Эминова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Юристъ, 2002. – 686 с. – С. 278-304.
4. Лунеев В.В. Курс мировой и российской криминологии: ученик. В 2 т. Т. 1. Общая часть / В.В. Лунеев. – М.: Юрайт, 2011. – 1003 с. – С. 915-975.
5. Нежурбіда С.І. Роль суду в протидії злочинності // Судово-правова реформа в Україні: проблеми та перспективи: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 200-річчю Крайового суду Буковини, 26-28 травня 2004 року. – Чернівці: 2004. – 328 с. – С. 246-261.
6. Шнайдер Г.Й. Криминология: Пер. с нем. / Под общ. ред. и с предисл. Л.О. Иванова. – М.: «Прогресс»-«Универс», 1994. – 504 с. – С. 376-389.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА ДО ВСІХ ЛЕКЦІЙ

1. Brown, Stephen E. (2010). *Criminology: explaining crime and its context. 7th Ed.* Lexis Nexis, 528 p.
2. McLaughlin, Eugene; Muncie, John (2006). *The Sage Dictionary of Criminology. 2d ed.* Sage Publications.
3. Schneider H. J. (2001). *Kriminologie für das 21. Jahrhundert: Schwerpunkte und Fortschritte der internationalen Kriminologie: Überblick und Diskussion.* Münster : LIT, 468 S.
4. Schneider H. J. (2007). *Internationales Handbuch der Kriminologie. Band 1.: Grundlagen der Kriminologie.* Berlin : De Gruyter, 1064 S.
5. Schneider H. J. (2009). *Internationales Handbuch der Kriminologie. Band 2: Besondere Probleme der Kriminologie.* Berlin : De Gruyter, S. 1076.
6. Schwind, Hans-Dieter (2013). *Kriminologie. Eine praxisorientierte Einführung mit Beispielen. 22. Aufl.* Kriminalistik, 745 S.
7. Siegel, Larry (2007). *Criminology: Theories, Patterns, and Typologies. 10th ed.* Cengage Learning.
8. Tierney, John (2006). *Criminology. Theory and Context.* 2d ed. Pearson Education, 401 p.
9. Walsh, Anthony; Beaver, Kevin M. (2009). *Biosocial Criminology: New Directions in Theory and Research.* Routledge.
10. Кудрявцев В.Н. Причинность в криминологии (О структуре индивидуального преступного поведения). – М.: Проспект, 2007. – 176 с.
11. Кулик О.Г. Злочинність в Україні на початку ХХІ століття : монографія / О.Г. Кулик. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 272 с.
12. Кулик О.Г. Злочинність в Україні: тенденції, закономірності, методи пізнання : монографія. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 288 с.
13. Шостко О.Ю. Теорії причин злочинності неповнолітніх у сучасній американській криминології : науково-практичний посібник. – Київ : Журнал "Право України" ; Харків : Право, 2013 . – 45 с.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Н.Е. 1.1. ВСТУП ДО КРИМІНОЛОГІЇ (6 год.)

С.З. 1. ІСТОРІЯ КРИМІНОЛОГІЇ (4 год.)

1. Кримінологія в період до XIX ст.
2. Кримінологія в період XIX – кінець XX ст.
3. Кримінологія у XXI ст.
4. Історія кримінології в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: У 3 кн. Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. – К.: Ін Юре, 2007. – 424 с. – С. 12-88.
2. Кримінологія: Навч. посіб. / Ю. Ф. Іванов., О. М. Джужа. - К.: Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2006. - 264 с. – С. 27-59.
3. Криминология. Учебник для юридических вузов. Под общей редакцией доктора юридических наук, профессора А.И. Долговой. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Норма, 2005. – 912 с. – С. 14-19.
4. Криминология: Учебник / Под ред. В.Н. Кудрявцева и В.Е. Эминова. – 4-е изд., перераб. и доп. – М.: Юристъ, 2009. – 800 с. – С. 33-57.
5. Лунеев В.В. Курс мировой и российской криминологии: ученик. В 2 т. Т. 1. Общая часть / В.В. Лунеев. – М.: Юрайт, 2011. – 1003 с. – С. 83-232.
6. Нежурбіда С. Етіологія злочину: Теорії, аналіз, результат: монографія / Сергій Нежурбіда. – Чернівці : Друк Арт, 2013. – 432 с. – С. 10-35.
7. Шнайдер Г.Й. Криминология: Пер. с нем. / Под общ. ред. и с предисл. Л.О. Иванова. – М.: «Прогресс»-«Универс», 1994. – 504 с. – С. 65-86.

С.З. 2. НАУКА КРИМІНОЛОГІЯ (2 год.)

1. Кримінологія: поняття, предмет і функції.
2. Кримінологія в системі наук.
3. Взаємозв'язок кримінології з іншими науками.
4. Система кримінології.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: У 3 кн. Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. – К.: Ін Юре, 2007. – 424 с. – С. 12-41.
2. Кримінологія: Навч. посіб. / Ю. Ф. Іванов., О. М. Джужа. - К.: Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2006. - 264 с. – С. 5-26.
3. Криминология. Учебник для юридических вузов. Под общей редакцией доктора юридических наук, профессора А.И. Долговой. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Норма, 2005. – 912 с. – С. 3-35.
4. Криминология: Учебник / Под ред. В.Н. Кудрявцева и В.Е. Эминова. – 4-е изд., перераб. и доп. – М.: Юристъ, 2009. – 800 с. – С. 9-32.
5. Лунеев В.В. Курс мировой и российской криминологии: ученик. В 2 т. Т. 1. Общая часть / В.В. Лунеев. – М.: Юрайт, 2011. – 1003 с. – С. 19-37, 45-70, 75-81.
6. Шнайдер Г.Й. Криминология: Пер. с нем. / Под общ. ред. и с предисл. Л.О. Иванова. – М.: «Прогресс»-«Универс», 1994. – 504 с. – С. 65-86, 96-101.

Н.Е. 1.2. ФЕНОМЕНОЛОГІЯ ЗЛОЧИНУ (2 год.)

5. Погляди філософів на феномен злочину/злочинності.
6. Погляди соціологів на феномен злочинності.
7. Погляди кримінологів на феномен злочину/злочинності.

ЛІТЕРАТУРА

6. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: У 3 кн. Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. – К.: Ін Юре, 2007. – 424 с. – С. 122-140.
7. Нежурбіда С. Етіологія злочину: Теорії, аналіз, результат: монографія / Сергій Нежурбіда. – Чернівці : Друк Арт, 2013. – 432 с. – С. 65-122, 378-388.
8. Нежурбіда С.І. «Етичний ірраціоналізм» як причина злочину: погляди античних філософів 500-300 рр. до н.е. // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наук. праць. Вип. 628: Правознавство. - Чернівці: ЧНУ, 2012. – 140 с. – С. 130-135.
9. Нежурбіда С.І. Злочинність в зарубіжних країнах як об'єкт порівняльної кримінології // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Вип. 522: Правознавство. – Чернівці: Чернівецький національний університет, 2009. – 124 с. – С. 93-97.
10. Скулиш Є.Д., Нежурбіда С.І. Щодо визначення поняття злочину // Боротьба з організованою злочинністю (теорія і практика). – 2014. - № 1(32). – С. 103-107.

Н.Е. 1.3. ЕТІОЛОГІЯ ЗЛОЧИНУ (6 год.)

1. Причинність злочинності в кримінології: поняття, підходи до розуміння.
2. Основні теорії причин злочину:
  - a. Теорії аномії/напруження
  - b. Теорії «екологічного» напрямку
  - c. Теорії культурної девіантності
  - d. Теорії соціального навчання
  - e. Теорії контролю
  - f. Теорії стигматизації
  - g. Біосоціальні теорії
3. Теорія злочинної установки: критичний аналіз.
4. Умови злочину.
5. Механізм злочину: поняття та стадії.
6. «Мотивація» як стадія в механізмі злочину.
7. «Планування та вчинення» як стадії в механізмі злочину.
8. Роль конкретної життєвої ситуації в механізмі злочину.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: У 3 кн. Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. – К.: Ін Юре, 2007. – 424 с. - С. 183-232, 277-317.
2. Кримінологія. Учебник для юридических вузов. Под общей редакцией доктора юридических наук, профессора А.И. Долговой. – М.: ИНФРА-М-НОРМА, 1997. – 784. – С. 60-68, 179-216, 287-291.
3. Кримінологія: Учебник / Под ред. В.Н. Кудрявцева и В.Е. Эминова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Юристъ, 2002. – 686 с. – С. 158-199.
4. Нежурбіда С. Етіологія злочину: Теорії, аналіз, результат: монографія / Сергій Нежурбіда. – Чернівці : Друк Арт, 2013. – 432 с. – С. 166-268, 354-418.

5. Шнайдер Г.Й. Криминология: Пер. с нем. / Под общ. ред. и с предисл. Л.О. Иванова. – М.: «Прогресс»-«Универс», 1994. – 504 с. – С. 233-344.

Н.Е. 2.1. ПСИХОЛОГИЯ ЗЛОЧИНУ (2 год.)

1. Особистість злочинця.
2. Структура особистості злочинця.
3. Класифікація і типологія злочинців.
4. Співвідношення соціального та біологічного в особистості злочинця.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закалюк А.П. Курс сучасної української криминології: теорія і практика: У 3 кн. Кн. 1: Теоретичні засади та історія української криминологічної науки. – К.: Ін Юре, 2007. – 424 с. - С. 233-276.
2. Криминология. Учебник для юридических вузов. Под общей редакцией доктора юридических наук, профессора А.И. Долговой. – М.: ИНФРА-М-НОРМА, 1997. – 784. - С. 274-306.
3. Криминология: Учебник / Под ред. В.Н. Кудрявцева и В.Е. Эминова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Юристъ, 2002. – 686 с. – С. 128-148.
4. Лунеев В.В. Курс мировой и российской криминологии: учебник. В 2 т. Т. 1. Общая часть / В.В. Лунеев. – М.: Юрайт, 2011. – 1003 с. – С. 595-662.

Н.Е. 2.2. СОЦІОЛОГІЯ ЗЛОЧИНУ (6 год.)

1. Поняття та ознаки злочинності.
2. Кількісні показники злочинності.
3. Якісні показники злочинності.
4. Латентна злочинність: поняття, види та рівні.
5. Глобальна картина умисних вбивств в світі.
6. Глобальна картина умисних вбивств в світі: погляд крізь призму економічної свободи (за допомогою індексу економічної свободи).
7. Глобальна картина умисних вбивств в світі: погляд крізь призму миролюбності (за допомогою глобального індексу миролюбності).
8. Глобальна картина умисних вбивств в світі: погляд крізь призму глобалізації (за допомогою індексу глобалізації).
9. Глобальна картина умисних вбивств в світі: погляд крізь призму слабкості держав (за допомогою індексу слабкості держав).
10. Глобальна картина умисних вбивств в світі: погляд крізь призму провальності держав (за допомогою індексу провальності держав).
11. Глобальна картина призонізації населення в світі.
12. Сучасний стан злочинності в Україні.
13. Стан насильницької злочинності в Україні.
14. Стан корисливої злочинності в Україні.
15. Стан економічної злочинності в Україні.
16. Стан організованої злочинності в Україні.
17. Стан наркозлочинності в Україні.
18. Стан злочинності неповнолітніх в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закалюк А.П. Курс сучасної української криминології: теорія і практика: У 3 кн. Кн. 1: Теоретичні засади та історія української криминологічної науки. – К.: Ін Юре, 2007. – 424 с. - С. 122-183.

2. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: У 3 кн. Кн. 2: Кримінологічна характеристика та запобігання вчиненню окремих видів злочинів. – 712 с.
3. Кримінологія: Навч. посіб. / Ю. Ф. Іванов., О. М. Джужа. – К.: Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2006. – 264 с. – С. 60-76, 211-248.
4. Кримінологія: Учебник / Под ред. В.Н. Кудрявцева и В.Е. Эминова. – 4-е изд., перераб. и доп. – М.: Норма, 2009. – 800 с. – С. 58-107.
5. Нежурбіда С.І. Глобальна картина умисних вбивств: погляд крізь призму розвитку людського потенціалу // Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наук. праць. Вип. 578: Правознавство. – Чернівці: ЧНУ, 2011. – С. 93-99.
6. Нежурбіда С. Етіологія злочину: Теорії, аналіз, результат: монографія / Сергій Нежурбіда. – Чернівці : Друк Арт, 2013. – 432 с. – С. 293-308.
7. Генеральна прокуратура України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html>.
8. Міністерство внутрішніх справ України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://mvs.gov.ua>.
9. Crime and criminal justice statistics. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/statistics/crime.html>

Н.Е. 2.3. КРИМІНОЛОГІЧНИЙ ПРОГНОЗ (4 год.)

1. Кримінологічна інформація: поняття та структура.
2. Інформація про злочин і злочинця: поняття та джерела.
3. Суб'єкти кримінологічної інформації.
4. Кримінологічне прогнозування: поняття, вимоги та завдання.
5. Види кримінологічного прогнозування.
6. Прогнозування злочинності.
7. Прогнозування індивідуальної злочинної поведінки.
8. Методи кримінологічного прогнозування
9. Кримінологічний прогноз насильницької злочинності в Україні.
10. Кримінологічний прогноз корисливої злочинності в Україні.
11. Кримінологічний прогноз економічної злочинності в Україні.
12. Кримінологічний прогноз організованої злочинності в Україні.
13. Кримінологічний прогноз наркозлочинності в Україні.
14. Кримінологічний прогноз злочинності неповнолітніх в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: У 3 кн. Кн. 1: Кн. 3: Практична кримінологія. – К.: Ін Юре, 2008. – 320 с. - С. 6-45, 144-189.
2. Кримінологія: Навч. посіб. / Ю. Ф. Іванов., О. М. Джужа. – К.: Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2006. – 264 с. – С. 123-126, 184-195.
3. Генеральна прокуратура України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html>.
4. Міністерство внутрішніх справ України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://mvs.gov.ua>.

Н.Е. 2.4. РЕАКЦІЯ НА ЗЛОЧИН (4 год.)

С.З. 1. ПРОТИДІЯ ЗЛОЧИНУ (2 год.)

1. Поняття протидії злочину і злочинцю.
2. Нейтралізація злочинного в особі.
3. Поняття «превенція злочинця».

4. Профілактика злочину.
5. Боротьба зі злочинністю.
6. Суб'єкти протидії злочинності: поняття та класифікація.
7. Президент України як суб'єкт протидії злочинності.
8. Судові органи як суб'єкт протидії злочинності.
9. Органи прокуратури як суб'єкт протидії злочинності.
10. Служба безпеки України як суб'єкт протидії злочинності.
11. Органи юстиції як суб'єкт протидії злочинності.
12. Органи і установи виконання покарань як суб'єкт протидії злочинності.
13. Органи внутрішніх справ як суб'єкт протидії злочинності.
14. Основні напрямки міжнародного співробітництва у сфері протидії злочинності.
15. Кримінологічне значення діяльності спеціалізованих установ ООН у сфері протидії злочинністю
16. Міжнародні спеціалізовані установи як суб'єкти протидії злочинності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: У 3 кн. Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. – К.: Ін Юре, 2007. – 424 с. – С. 318-364.
2. Кримінологія. Учебник для юридических вузов. Под общей редакцией доктора юридических наук, профессора А.И. Долговой. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: НОРМА, 2007. – 912. – С. 380-466.
3. Кримінологія: Учебник / Под ред. В.Н. Кудрявцева и В.Е. Эминова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Норма, 2009. – 800 с. – С. 285-312.
4. Лунеев В.В. Курс мировой и российской криминалогии: учебник. В 2 т. Т. 1. Общая часть / В.В. Лунеев. – М.: Юрайт, 2011. – 1003 с. – С. 915-975.
5. Нежурбіда С.І. Роль суду в протидії злочинності // Судово-правова реформа в Україні: проблеми та перспективи: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 200-річчю Крайового суду Буковини, 26-28 травня 2004 року. – Чернівці: 2004. – 328 с. – С. 246-261.
6. Шнайдер Г.Й. Кримінологія: Пер. с нем. / Под общ. ред. и с предисл. Л.О. Иванова. – М.: «Прогресс»-«Универс», 1994. – 504 с. – С. 376-389.

С.3. 2. НАСЛІДКИ ЗЛОЧИНУ (2 год.)

1. Соціальні наслідки злочинності: поняття та структура.
2. Жертва злочину: поняття та структура.
3. Класифікація та типологія жертв злочину.
4. «Ціна» злочинності: поняття та складові.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кримінологія: Навч. посіб. / Ю. Ф. Иванов., О. М. Джужа. – К.: Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2006. – 264 с. – С. 69, 105-113.
2. Кримінологія: Учебник / Под ред. В.Н. Кудрявцева и В.Е. Эминова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Норма, 2009. – 800 с. – С. 197-212.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Кримінологія: поняття, предмет і функції.
2. Кримінологія в системі наук.
3. Система кримінології.
4. Взаємозв'язок кримінології з іншими науками.
5. Основні періоди розвитку кримінології: дорадянський період .
6. Розвиток кримінологічної науки в Україні у радянський період.
7. Сучасна українська кримінологія: стан, проблеми і завдання.
8. Погляди філософів на феномен злочину/злочинності.
9. Погляди соціологів на феномен злочину/злочинності.
10. Погляди кримінологів на феномен злочину/злочинності.
11. Причинність злочинності в кримінології: поняття, підходи до розуміння.
12. Теорія аномії/напруження (Р.М. Мертон).
13. Теорія економічного імперіалізму) (Р. Беккер).
14. Теорія диференціальної можливості (Р. Клоуард і Л. Охлін).
15. Теорія соціальних протиріч (В.М. Кудрявцев, П.С. Дагель, В. Номоконов, Я.І.Гілінський).
16. Інституціональна теорія аномії (С. Месснер, Р. Розенфельд, Р. Енью, Т. Парсонс).
17. Теорія соціальної дезорганізації (Кліффорд Шо, Г. МакКей).
18. Теорія «екології» злочинності (Р. Старк).
19. Інтегрована теорія соціальної дезорганізації рівня общини (Семпсон, Гроувс).
20. Теорія конфлікту культур (Й.Т. Селлін).
21. Теорія субкультури насильства (М. Вольфганг, Ф. Ферракуті).
22. Теорія фокальних проблем (У. Міллер).
23. Теорія соціального натуралізму (О.М. Костенко).
24. Теорія диференціальної асоціації (Е. Северланд).
25. Теорія соціального навчання (Р. Акерс).
26. Теорія соціального контролю (А. Райс, Д. Тобі).
27. Теорія стримування (У. Реклесс).
28. Теорія делінквентності (Ф.А. Най).
29. Теорія нейтралізації (Г. Сайкс, Д. Матца).
30. Теорія соціального зв'язку (Т. Хірші).
31. Загальна теорія злочину (Т. Хірші, М. Готтфредсон).
32. Теорія ситуаційної дії (П.О. Уікстрьом).
33. Теорія таврування/стигматизації (Ф. Танненбаум, Е. Лемерт, К. Уед).
34. Генетичний підхід в поясненні причини злочину.
35. Еволюційний підхід в поясненні причини злочину.
36. Нейробіологічний підхід в поясненні причини злочину.
37. Теорія злочинної установки.
38. Умови злочину/злочинності.
39. Механізм злочину: поняття та стадії.
40. «Мотивація» як стадія в механізмі злочину.
41. «Планування та вчинення» як стадії в механізмі злочину.
42. Роль конкретної життєвої ситуації в механізмі злочину.
43. Особистість злочинця: поняття і структура.
44. Соціально-демографічна характеристика особистості злочинця.
45. Соціально-психологічна характеристика особистості злочинця.
46. Класифікація та типологія злочинців.
47. Співвідношення соціального та біологічного в особистості злочинця.
48. Поняття та ознаки злочинності.
49. Кількісні показники злочинності.

50. Якісні показники злочинності.
51. Латентна злочинність: поняття, види та рівні.
52. Кримінологічна інформація: поняття та структура.
53. Інформація про злочин і злочинця: поняття та джерела.
54. Суб'єкти кримінологічної інформації.
55. Сучасний стан злочинності в Україні.
56. Глобальна картина умисних вбивств в світі.
57. Глобальна картина призонізації населення в світі.
58. Стан насильницької злочинності в Україні.
59. Стан корисливої злочинності в Україні.
60. Стан економічної злочинності в Україні.
61. Стан організованої злочинності в Україні.
62. Стан наркозлочинності в Україні.
63. Стан злочинності неповнолітніх в Україні.
64. Кримінологічне прогнозування: поняття, вимоги та завдання.
65. Види кримінологічного прогнозування.
66. Прогнозування злочинності.
67. Прогнозування індивідуальної злочинної поведінки.
68. Методи кримінологічного прогнозування.
69. Кримінологічний прогноз насильницької злочинності в Україні.
70. Кримінологічний прогноз корисливої злочинності в Україні.
71. Кримінологічний прогноз економічної злочинності в Україні.
72. Кримінологічний прогноз організованої злочинності в Україні.
73. Кримінологічний прогноз наркозлочинності в Україні.
74. Кримінологічний прогноз злочинності неповнолітніх в Україні.
75. Поняття протидії злочину і злочинцю.
76. Нейтралізація злочинного в особі: поняття, процес, заходи.
77. Превенція злочинця: поняття і види.
78. Профілактика злочину: поняття і види.
79. Боротьба зі злочинністю: поняття і форми.
80. Суб'єкти протидії злочинності: поняття та класифікація.
81. Президент України як суб'єкт протидії злочинності.
82. Судові органи як суб'єкт протидії злочинності.
83. Органи прокуратури як суб'єкт протидії злочинності.
84. Служба безпеки України як суб'єкт протидії злочинності.
85. Органи юстиції як суб'єкт протидії злочинності.
86. Органи і установи виконання покарань як суб'єкт протидії злочинності.
87. Органи внутрішніх справ як суб'єкт протидії злочинності.
88. Соціальні наслідки злочинності: поняття та види.
89. Жертва злочину: поняття та види.
90. «Ціна» злочинності: поняття та складові.